

VAN GELDER PAPIER
EN
CROWN ZELLERBACH

-wat er fout gaat-

<u>Inhoud</u>	<u>Pagina</u>
<u>Kort histories overzicht</u>	1
<u>Diversificatie</u>	1
<u>Geen duidelijke koers</u>	1
<u>Grondstoffenprobleem</u>	2
<u>De overname door Crown Zellerbach</u>	3
-paniekvoetbal?-het voorspel-	
-de truc - alleen maar voordelen?	4
<u>De praktijk</u>	5
-management - know how - markt in Europa- financieel - samenvatting	6
<u>De gevolgen voor Van Gelder</u>	6
-productieafname-sneeuwbal-effekt-	
-verborgen gevolgen-geldomzetten	7
<u>De personeelsteruggang</u>	8
<u>Slotopmerkingen</u>	8
<u>BIJLAGE: statisties overzicht</u>	9

Samengesteld door DIAS in samenwerking met
DISK en leden van de OR van Van Gelder in Wormer.

FEBRUARI 1980

Toespraak van Ad de Rooij, voormalig bedrijfsleider in een Tilburgse textielfabriek, gehouden op een ontmoetingsmiddag in jan.1980, tussen ex-werknemers uit de Tilburgse textiel en Van Gelder werkers uit Wormer.

Textiel en papier: overeenkomsten met wat aan de afbraak voorafgaat!

Wij hebben enige tijd de kranteberichten over Van Gelder papier gevolgd en het is ons toen opgevallen, dat er nog al wat punten van overeenstemming zijn met de situatie in Tilburg, die vooraf ging aan het débâcle, zoals het wel bekend is en zoals het zojuist in het filmpje van de IKON te zien was. Het is daarom dat wij graag de gelegenheid hebben aangegrepen om hierover met U van gedachten te wisselen.

Zoals Tilburg was opgebouwd op textiel, zo is Wormer (en wellicht ook andere vestigingsplaatsen) opgebouwd op de papierindustrie en is er als het ware een monokultuur gegroeid, waarvan velen afhankelijk zijn en in deze situatie dus zeer kwetsbaar.

Ook in Tilburg is het steeds begonnen met geruchten van buitenaf over het andere bedrijf. (Niet bij ons, daar kan niets gebeuren) Allerwege werden reorganisaties doorgevoerd. Er kwamen efficiency buro's op de proppen. Er moest méér geproduceerd worden met minder mensen.

Aan de kapitaalkant gebeurde van alles, maar dan wel binnenskamers, zonder dat de arbeider daar enige notie van had. Er werden Holdings gesticht, bedrijven die eerst rijk waren, werden afhankelijk van deze Holdings. Die kregen de gebouwen en machines in eigendom en daar moest een hoge huur voor betaald worden en die verschaften ook de kredieten tegen een hoge rente.

In het geval van Gelder begon dit eigenlijk al in 1971/72, toen het hele concern voor 50% overging in Amerikaanse handen.

Dat leek toen een goede oplossing, maar achteraf bekeken was dat alleen maar een defensieve belegging voor Crown Zellerbach, omdat daarmee de grote konkurrent Mc Millan Bloedel de voet werd dwarsgezet om nog verder te investeren in Europa (volgens Willem Beusekamp in de Volkskrant van 5 januari 1980).

Wel werd van Gelder hierdoor afgehouden van een samenwerking met

de Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken en ook van de grondstofbron van deze K.N.P.

En de grondstoffen zijn volgens de concernleiding thans de grote boosdoener. Wel wordt vanuit Amerika papier aan Europa geleverd, door goedkope dollars een aantrekkelijke zaak.

Gebeurt dit misschien via de bestaande verkooporganisatie van Van Gelder??

Ook bij van Gelder zijn de gebouwen en machines in onderpand gegeven aan de geldschietters.

Door de extra lasten die hiermee op het bedrijf gelegd worden, wordt natuurlijk ^{ook} de kostprijs in niet onbelangrijke mate verhoogd.

Om dan toch weer te kunnen profiteren van overheidssteun wordt een gedeelte van het bedrijf, boekhoudkundig uit het concern genomen en zien we in Renkum een bedrijf ontstaan, waar de overheid voor 20% deelneemt, waar volop geïnvesteerd wordt, terwijl de andere bedrijven verwaarloosd worden.

De verwaarloosde bedrijven draaien met verlies, vooral de laatste jaren met grote verliezen.

Behalve in 1978 opeens een winst van 27.6 miljoen.

In 1979 weer een groot verlies.

Hoe is dit te rijmen?

Toen er in Tilburg eenmaal een combinatie tot stand was gekomen, onder beheer van de overheid, werden alle verliezen toegeschoven naar de herenkamgaren, om aan de overheid te tonen, dat als dit gedeelte maar geliquideerd kon worden, de rest gezond was.

En als ik nu in het artikel van Willem Beusekamp in de Volkskrant van 5 januari lees, dat de aandelen Crown Zellerbach zulke interessante aandelen zijn. Dat de aandelen van Crown over 1979 de fraaiste resultaten zal opleveren in de geschiedenis van het concern. Dat er over de eerste 9 maanden een winststijging per aandeel is van 50% en dat de omzet maar steeds stijgt. Dan zet ik hierover toch ook een aantal vraagtekens.

En zo zijn er nog een aantal vergelijkingen mogelijk:

- vakatures worden niet aangevuld
- afdelingen worden gesloten
- de directie geeft geruststellende en afwijkende antwoorden

--de vakbonden hebben geen inlichtingen

En ga zo maar door.

En wat kan Tilburg hier dan komen vertellen?

Eigenlijk, dat er veel verkeer gelopen is. Wij hebben ons veel te afwachtend opgesteld, behalve bij de sluiting van H.T.I. en SWABO. Maar we kunnen wel een aantal punten aanwijzen, waar het fout gegaan is en dat kan voor U misschien van nut zijn.

Allereerst over de Ondernemingsraad.

We hebben die in Tilburg in de meeste fabrieken, nooit voor vol aangezien. Die waren goed om over de koffie-automaat en de W.C.'s te praten.

MAAR ZE KUNNEN VEEL MEER.

Op de eerste plaats moeten ze weten dat elk personeelslid een supporter van hen is.

Niet alleen de mensen van de werkvloer. Ook de bazen en de chefs. Dat zijn ook werknemers, die zijn ook vertegenwoordigd in de O.R. en kunnen dikwijls waardevolle gegevens aandragen. Want zij moeten zich wel realiseren, dat zij bij een sluiting net zo goed ontslagen worden en op de straat komen staan als de eerste beste opveger in de fabriek.

De O.R. moet aangemoedigd worden en gesteund door iedereen in het bedrijf. Alle informatie moet bij hen terecht komen.

WANT ZIJ HEBBEN BEST VEEL BEVOEGDHEDEN.

Zij hebben recht op alle informatie van de direktie.

Zij hebben recht op inzage van de balansen.

Zij hebben recht zich te laten bijstaan door deskundigen.

Zij hebben recht op bijstand van de vakbonden.

EN ZE MOETEN DAARVAN GEBRUIK MAKEN.

Gisteren nog staat er een bericht in de krant, dat de O.R. van de Skoll brouwerijen te Helmond een kort geding heeft aangespannen tegen de direktie van het Skoll concern in Breda. Zij eisen, dat de direktie alle informatie geeft over in voorbereiding zijnde reorganisatieplannen.

Dit is de eerste keer dat een O.R. deze weg kiest.

Het hoeft niet de laatste keer te zijn.

Dan komen we bij de vakbonden.

Volgens de persberichten hebben ze hier het voortouw genomen en ik moet zeggen, dat ze vooral de laatste jaren in Tilburg hun partijtje meegeblazen hebben.

Wel hebben ze zich in Tilburg maar al te vaak tevreden getoond met een zgn. goede afvloeiingsregeling, vooral als er nog een extra bijdrage voor de bondsleden aan vast zat.

Alle eer aan de distriktbestuurders. Goedwillende, hardwerkende mensen. Maar deze mensen zijn ook geen duizendpoters en kunnen niet op alle terreinen gespecialiseerd zijn. Zij hebben ook recht op hulp van hun organisatie als het gaat over economische of juridische vraagstukken.

Het moet niet zo zijn, dat als er bij Philips een aantal ontslagen dreigen te vallen, dat dan de hele vakbond op zijn kop gaat staan, dat dan de hoge heren voor de T.V. en radio komen en dat bij andere ontslagen, zoals in de textiel of de papierindustrie, de distriktsbestuurder alles alleen moet opknappen er beslissen.

De vakbonden zijn de leden wordt altijd gezegd.

Laat de vakbondstop zich dan eens inzetten, ook als het gaat om minder spektakulaire industrieën als Philips of Daf.

Of weten de topmensen in de vakbonden meer over de politiek die er gevoerd moet worden in Nederland?

En laten we nu niet denken, dat het alleen om Wormer of Wapenveld gaat. Alles wordt stuk voor stuk afgewerkt. Als ze alles ineens aanpakten, zou er misschien solidariteit ontstaan in het gehele van Gelder concern en dat moet vermeden worden. Laten de anderen voorlopig maar denken, dat hen niets gebeurd, dan houden ze zich wel stil.

En zo komen we bij de politiek terecht.

In Tilburg hebben we ook de hulp ingeroepen van onze volksvertegenwoordigers. We hebben gesprekken gehad met Tweede Kamerleden.

Die hebben verschillende keren vragen gesteld aan de ministers, er is zelfs een debat geweest in de Tweede Kamer, naar aanleiding van een rapport van de rekenkamer over Sigmacon.

Er is een commissie benoemd voor een onderzoek. Ruim een jaar geleden. Nooit meer iets van gehoord!!

De politici hebben daarover hun publiciteit gehad. De kiezers hebben wat van hen gehoord en ze zijn overgegaan tot de orde van de dag, op zoek naar een nieuw objekt om in de publiciteit te komen.

Noch over de textiel, noch over de papierindustrie heeft de ministerpresident gezegd: "Als er zoveel ontslagen vallen, dan zullen ze van ons horen", of woorden van gelijke strekking, zoals hij die gezegd heeft bij de aankondiging van de ontslagen bij Philips.

Ik denk toch, dat niet alleen Philips, Nederland welvarend heeft gemaakt, maar dat wij allen ons steentje daartoe bijgedragen hebben. En ik geloof dat dat in de politiek nog niet goed is doorgedrongen.

Dan een kort woord over de KERKEN.

Van de wieg tot het graf heeft de kerk een taak in het leven van de mensen en ik vind, dat daar ook bijhoort het recht op werk. Als aan iemand zijn werk ontnomen wordt, wordt dikwijls een gedeelte van de zin van zijn bestaan weggenomen.

Op deze momenten zou de kerk vanzelfsprekend op de bres moeten staan voor deze verdrukten in de maatschappij. En niet zoals in Tilburg gebeurd is, dat aan een kapelaan, die het waagde bij de sluiting van Enneking te spreken over het onrecht dat deze mensen was aangedaan, een spreekverbod werd opgelegd.

Er is onnoemlijk veel leed in de gezinnen, als de mensen getroffen worden door ontslagen.

Laten zij dat wel beseffen.

Dit geldt ook voor de uitkeringsinstanties, die te maken krijgen met reorganisaties en sluiting van een bedrijf.

De mensen die bij hen komen hebben daar ook niet om gevraagd.

Een van de mensen, die wij vanuit de Kath.Hogeschool geïnterviewd hebben vertelde ons het volgende:

Als ik een misdaad begaan heb, dan moet ik voorkomen en dan wordt ik bestraft. Dat kan ik aksepteren.

Maar nu heb ik niks gedaan, ik ben buitengegegooid.

En toch moet ik voorkomen, voor verschillende ambtenaren, van het arbeidsburo, van de bedrijfsvereniging en van de sociale dienst.

Overal wordt een soort verhoor afgenomen en wordt er een dossier van mij aangelegd. En gestraft word ik.

Ik moet me iedere week melden en briefjes invullen of ik wel gesolliciteerd heb en of ik niks bijverdiend heb. En de inkomsten voor mijn gezin worden verminderd.

Laat ook deze mensen er begrip voor hebben dat zij te doen hebben met mensen, die vele jaren van hun leven, dikwijls de beste jaren, hun beste krachten gegeven hebben en hun premies betaald hebben en ONVRIJWILLIG werkloos worden.

Dat dit geen non-valeurs of profiteurs zijn, maar graag hadden blijven werken. Al was dat ook niet altijd even plezierig.

Tot slot:

Ik wil U zeker niet afhouden, van welke aktie dan ook. Ik wil U zelfs zeggen, laat niets onbeproefd.

Zorg vooral, dat U goed geïnformeerd bent. In Tilburg waren we daar veel te laat achter. De gegevens van de Kamer van Koophandel bijv. zijn openbaar, maak daar gebruik van.

Verzeker U van deskundige hulp op economisch en juridisch terrein.

Daar hebben we in Tilburg ontzettend veel steun van gehad.

Maar houd er aan de andere kant wel rekening mee, dat de kaarten al geschud zijn.

In het reorganisatieplan van Van Gelder zijn 39 miljoen gulden uitgetrokken voor reorganisatie- en AFVLOEIJINGskosten.

Blijf er maar aan denken, dat Enka in Breda voor enkele jaren in het zelfde schuitje zat. Enka draait nu nog en zullen waarschijnlijk dit jaar voor het eerst weer winst gaan maken.